

Δεκεμβρίου φυλλαδίῳ τοῦ «Ἀπόλλωνος» δημοσιευθὲν ποιημάτων ὅπερ καὶ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν κάλλιστα μετεγλωτίσθη ὑπὸ τῶν εὐγενῶν φιλελλήνων κκ. Dowdall L. D. Gibson James ἀρίστων ποιητῶν τῆς Ἀγγλίας.

Ἐπὶ τῷ ποιητικῷ τούτῳ ἐμβλήματι καὶ ἕτερος μουσοτραφὴς φίλος ἡμῶν εὐηρεστήθη ν' ἀπευθύνῃ ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν τὸ κάτωθι δημοσιευόμενον ὡς ἰότατον τετράστιχον

Ἡ λογία φιλέλλην καὶ αὐθις εὐηρεστήθη νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς Ἀθήνας περὶ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου ὅτε καὶ ἡμεῖς ἔσχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν προσωπικῶς τὴν φιλέλληνα δεσποινίδα περιοδεύουσαν μετὰ τῆς εὐγενοῦς αὐτῆς ἐξαδέλφης κ. Blyth προτιθέμεναι νὰ περιηγηθῶσι τὰς νέας ἐπαρχίας Θεσσαλίας καὶ Ἡπείρου.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀνεχώρησαν ἐξ Ἀθηνῶν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος Μαρτίου καὶ διὰ Βώλου ἀφίκοντο εἰς Λάρισσαν σκοποῦσαι νὰ ἐπισκεφθῶσι καὶ τὴν ἱστορικὴν μονὴν τῶν Μετεώρων. Ἀτυχῶς ὅμως ἡ ἐπίσκεψις αὕτη ἐματαιώθη ἐνεκα τοῦ δριμυτάτου χειμῶνος καὶ τῆς ἐκ τούτου ἀδιαβάτου καταστάσεως τῶν ὁδῶν, ἐκεῖθεν ἀναχώρησας διηυθύνθησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν, κ' ἐκεῖθεν διὰ μικρᾶς Ἀσίας, Βυρσητοῦ, καὶ Κύπρου ἐπανακάμφωσιν εἰς τὴν αὐτῶν Πατρίδα φέρουσαι μεθ' αὐτῶν τὰς εἰλικρινεστέρας ἐνδείξεις τῆς ἀγνῆς ἀγάπης καὶ ἐνθέρμου εὐγνωμοσύνης τῆς τοσοῦτον ἀγνῶς ὑπ' αὐτῶν ἀγαπωμένης Ἑλλάδος.

ΤΗ ΑΓΝῇ Ι. ΣΜΙΘ

Ὅσα ἀγνὰ στὰ στήθη σου ἀγνότερ' ἀναθάλλουν
Καὶ τ' ὄνομά σου ἀδελφὴν καρδίαν περισκέπει·
Ὅτι δ' ἀγνὸν τὰ χεῖλη σου ὑπὲρ Ἑλλάδος ψάλλουν
Ἀγνὴ κ' εἰς τὰς καρδίας μας εὐγνωμοσύνη δρέπει.

Ἀθῆναι 28 Μαρτίου 1885.

N. Γ. ΑΓΓΙΛΑΕΙΔΗΣ

ΓΛΩΣΣΙΚΑΙ ΠΑΡΑΚΡΟΥΣΕΙΣ

ΥΠΟ

Ι. ΙΣΙΔΩΡΙΔΟΥ ΣΚΥΛΙΤΣΗ

Παντοπωλεῖον

Ὅταν αἱ Ἀθῆναι ἦσαν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Τούρκων οἷα τις κώμη, πιθανὸν ὅτι εἶχε παντοπωλεῖα, καθὼς παντοπωλεῖα ἔχουν σήμερον αἱ παρακείμεναι κῶμαι ὅπου ἐντὸς ξυλίνου ἢ πλινθίνου οἰκοδομήματος εὐρίσκεις πλησίον τοῦ ταριχευτοῦ αἰτακῆως κλωστήν ἀγγλικὴν, πλησίον τοῦ μέλιτος πυρίτιδα, καὶ πλησίον τοῦ μεταξίνου μανδυλίου κωδωνίσκου διὰ τὸν τράχηλον τῶν τράγων. Σήμερον ὅτε ἡ Πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος ἀπέκτησε ξενοδοχεῖα ἀντάξια τῶν ἀρίστων τῆς

δυτικῆς Εὐρώπης, παντοπωλεῖα δὲν ἔχει ἀλλ' ἔχει ὀψοπωλεῖα διὰ τὰ ὅσα πᾶν δ' ὅτι ἄλλο, εὐρίσκεται εἰς τοὺς οἰκείους ἐμπολεῖς.

Φρονῶ δὲ ὅτι ἂν ἡ οἰκοδομὴ ἡ ἐγειρομένη ἀπέναντι τοῦ Βαρβακείου μέλλει νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς προμήθειαν ὄψων, ἔπρεπε νὰ ὀνομασθῇ ὀψοπωλεῖα μᾶλλον ἢ ἀγορά.

Δὲν θὰ ἐτόλμων νὰ προτείνω τοῦτο, ἂν δὲν ἀνεγίνωσκον ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς, ὅτι κοιλιόδουλός τις, Φιλόξενος ὀνομαζόμενος, «εἰς Ἐφεσον καταπλεύσας καὶ εὐρὼν τὴν ὀψοπωλίαν κενὴν, ἐπύθετο τὴν αἰτίαν καὶ μαθὼν ὅτι πᾶν εἰς γάμους συνηγόρασται, λουσάμενος παρῆν ἄκλητος εἰς τὸν νυμφίον, κτλ.» (ἴδε βιβλ. α', παράγραφ. 9.)

Οὕτω καὶ δὲν θὰ συνεχέετο ἡ ἀγορὰ τῶν ὄψων μετὰ πάσης ἄλλης ἀγορᾶς.

ΕΠΙΣΤΟΛΙΜΑΙΑ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Φίλτατε κύριε Σακελλάρη!

Ἐχων ὑπ' ὄψιν μου τὴν στιγμὴν ταύτην τὴν περισπούδαστον ἐπετηρίδα τοῦ ἐν Παρισίοις ὑπὲρ τῆς ἐνθαρρύνσεως τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων συλλόγου τοῦ 1883 καὶ μετ' ἐθνικῆς ὑπερηφανείας παρατηρῶν τὰς γιγαντιαίας προόδους τῆς παρ' ἡμῖν φιλογραφίας ὥς ἐποίησατο ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις θεωρῶ καλὸν νὰ μεταδώσω τινὰ τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ «Ἀπόλλωνος» καὶ πράττω τοῦτο εὐχαρίστως διότι πολὺ πιθανὸν πάντες νὰ μὴ ἀνέγνωσαν τὴν ἐν λόγῳ ἐπετηρίδα. Καὶ δὴ ἐκ τῆς ἐπετηρίδος ταύτης μαθηάνομεν ὅτι ὁ κύριος Κόντος ἐβραβεύθη ἐν τῷ συλλόγῳ διὰ τὰς γλωσσικὰς του παρατηρήσεις (1883), ὁ κ. Ν. Πολίτης διὰ τὰς μελέτας ἐπὶ τοῦ βίου τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων (1872) ὁ κ. Δήμητρης διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας (1875), ὁ κ. Μηλλιαράκης διὰ τὰ Κυκλαδικὰ (1875), ὁ κ. Κουμανοῦδης, Παπαρρηγόπουλος, Βαλέττας, Σάθας, Λάμπρος κτλ.

Ἐν τῇ αὐτῇ ἐπετηρίδι τοῦ 1883 περιέχονται ἡ πραγματεία τοῦ κ. Βικέλα «*Etal de la presse périodique Grecque en 1883 καὶ Étude sur les moijens de former un veritable instituteur. Discours de M. Charissios Papamarcou*» ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις γνωστοῦ μοι ταγματάρχου κ. Νικολαΐδη· ἀμφότεροι οὗτοι οἱ κύριοι μέλη τοῦ εἰρημένου Συλλόγου ὅχι ἐκ τῶν τυχόντων, εἰσὶ τὰ μάλιστα ἀξιέπαινοι διότι οὐ παύονται γράφοντες ἢ λέγοντες ἢ καὶ μεταφράζοντες ὅτι ποτὲ καλὸν ἔχει νὰ δείξῃ τὸ μικρὸν ἡμῶν ἔθνος ἰδίᾳ ὑπὸ φιλογραφικῆν ἐποψίν, καθιστῶντες οὕτω γνωστὰ τοῖς ἔξω ὅτι ἄξιον γνωστὸν γενέσθαι· οὕτως αὖξεται ἡ ὑπόληψις ἡμῶν εἰς τὰ ὅμματα τοῦ ἔξω κόσμου, τοῦθ' ὅπερ συντελεῖ λίαν διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος. Ἐν περιπτώσει π. χ. λύσεως Ἀνατο-

λικού ζητήματος, τὸ εὐρωπαϊκὸν δικαστήριον τότε θέλει λάβει ὑπ' ὄψιν τὰς ἀπαιτήσεις ἡμῶν, ὅταν ἴδῃ ὅτι αἱ ἠθικαὶ καὶ ὕλικάι ἡμῶν δυνάμεις ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰς ἐκείνου ἀπαιτήσεις: καὶ ταύτας λοιπὸν πρέπει νὰ καθιστῶμεν γνωστὰς τοῖς ἔξω, διὰ τῆς γλώσσης ἐκείνης ἣτις ἐπέπρωτο, νὰ ἦναι ἡ κοινὴ γλῶσσα τὴν ὑφ' ἡλίον τῆς γαλλικῆς. Μεταβαίνων κατὰ τὸ 1875 ἐκ Φλωρεντίας εἰς Παρισίους ἠρωτήθην ὑπὸ τινος Γάλλου ὀνόματι **Lecompte** ἐμπόρου φλωρεντινῶν καλλιτεχνημάτων (**Mesaiques**) ἂν ὅλοι ἐν Ἑλλάδι ἐνδύονται ὡς ἡμῖν ἐγὼ ἐνδεδυμένος (ἔφερον, ἐννοεῖται, εὐρωπαϊκὴν ἐνδυμασίαν φράγκικα) καὶ ἠπόρησεν ὅτε τῷ ἀπεκρίθην «σχεδὸν ὅλος». ἐπίστευεν ὅτι φέρομεν ὅλοι τὴν ὡραίαν φουστανέλλαν¹. καὶ πῶς θέλεις νὰ τὸ γνωρίζῃ; μήπως γνωρίζει τὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν; ἢ μήπως ἀνέγνω τοῦτο ποτὲ γαλλιστί; ἐὰν λοιπὸν ὁ ἀρκετὰ κοσμοπολίτης **Lecompte** ἀγνοῶν πρᾶγμα τόσῳ γενικόν, καὶ κατὰ τὴν ιδέαν μας, πασίγνωστον, ἕτερός τις ἔστω μᾶλλον ἀνεπτυγμένος τοῦ ἐμπόρου τῶν **Mesaiques** θὰ ἀγνοῇ τὰ μερικὰ καὶ εἰδικότερα ἡμῶν ἥτοι τὰ φιλογραγικὰ κτλ. Ἀξιοὶ ἐπαίνων εἰσὶν καὶ ὁ κ. Ροῖδης Βλαστός καὶ Κλέων Ραγκαβῆς τὸν τελευταῖον τοῦτον, μικροῦ δεῖν ν' ἀναθεματίσῃ ἢ Σύνοδος διότι ἔγραψεν ἱστορικὰς ἀληθείας περὶ τοῦ οὕτω καλουμένου Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου· πλὴν ἀκρήτως τὰ ἀνταμείβει, ὁ **Vicitor Duruy** μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας ἐν τῇ «**Histoire des Romains**» ἐκδοθεῖσιν ἐσχάτως, τόμος ἑβδόμος «**L'empereur Julien**».

Ἡ ἐν τῇ ἐπετηρίδι τοῦ 1883 πραγματεία τοῦ κ. Βικέλα εἶναι λίαν ἐμβριθὴς συνέχισεν οὗτος ὁ **marquis de Saint Hilaire** περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι δημοσιογραφίας, διεκκίνωσεν εἰς τὸν σύλλογον κατὰ τὸ 1871, ἐπιφέρει περίπου τὰ ἑξῆς. Κατὰ τὸν **Laint Hilaire** 67 μόνον ἐφημερίδας ἡρῶμεν ἡ Ἑλλὰς τῷ 1871 ἔτει, νῦν ὅμως ὁ ἀριθμὸς αὐτῆς· ἔφθασεν εἰς 150 σχεδόν· καὶ ἀριθμεῖ μίαν ἐκάστην ἥτοι (ἐν συνόψει (57 ἐ. Ἀθήναις καὶ ἐν Πειραιεῖ· 14 εἰς τὰς Κυκλάδας. 22 εἰς Πελοπόννησον. 6 εἰς Εὐβοίαν 13 εἰς τὰς Ἰονίους. 12 ἐν Ἠπειρῷ καὶ Θεσσαλίᾳ 25 εἰς διάφορα μέρη τῆς Τουρκίας καὶ Εὐρώπης, καὶ ὁμιλῶν ἐν μακρῷ περὶ τῶν προόδων τῆς Ἑλλάδος ἐν γένει, ἀφιεροῖ ὀλίγας γραμμὰς εἰς τὰς σατυρικὰς ἐφημερίδας λέγων· «Ἡ σατυρικὴ ἐφημερίς δὲν εἶναι τί νέον ἐν Ἑλλάδι· ὁ ἀπὸ σατύρων Ἑλληνικῶν ἀρξάμενος κ. Ἀλέξανδρος Σούτσος, ἐδημοσίευσεν τῷ 1836 ἐφημερίδα (πεζῶς καὶ ἐμμέτρως) ὑπὸ τὸν τίτλον ἡ Ἑλληνικὴ Πλάστιγξ, περιλαμβάνουσα τὰ ὡραιότερα ἀφ' ὅ,τι παρήγαγεν ὁ ἔξοχος ἐκεῖνος ποιητής. Βραδύτερον ἕτερος ποιητὴς ὁ κ. Ὀρφανίδης διεκρίθη εἰς τὸ εἶδος τοῦτο ἐν τῇ ἐφημερίδι «ὁ Τοξότης». Καὶ ἐνῶ μὲν οὗτοι περιωρίζοντο σχεδὸν ἀποκλειστικῶς περὶ τὰ δημόσια πράγματα, αἱ σημεριναὶ σατυρικαὶ ἐφημερίδες ἔκριναν εὐλογον νὰ εὐρύνωσι τὸν κύκλον τῶν προσβολῶν τὴν πολλὰκις π. χ. οἱ-

κογένειά τις εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς σατύρας αὐτῶν, ἀφ' ἧς πολὺ ἀπέχει ἡ ἀβρότης· ζητοῦσι τὸ σκάνδαλον πολλάκις δὲ καὶ τὸ ἐφευρίσκουσιν οἱ ἴδιοι. Ὑπάρχουσιν ὅμως τινὰ τῶν σατυρικῶν τούτων δημοσιευμάτων οὐχὶ ἄνευ ἀξίας· γραφόμενα μάλιστα μετὰ πνεύματος καὶ μέτρου περιποιῶσι τιμὴν εἰς τοὺς ἑαυτῶν ἐκδότας. Ὁ Ἀσμοδαῖος π. χ. τοῦ ὁποίου αἱ γελοιογραφίαι εἶναι πνευματωδέστατοι. Ἐτέρα τις ἐφημερίς πολὺ ἐπίσης ἐξηπλωμένη εἶναι ὁ «**Rabagas**» ὁ τίτλος τῆς ὁποίας ἐλήφθη ἐκ τῆς κωμωδίας τοῦ Σαρδῶ μεταφρασθεῖσης ἑλληνικᾶ· εὐθὺς σχεδὸν ἅμα τῇ ἐμφανίσει αὐτῆς ἐν Γαλλίᾳ, ἀνεφάνη πρὸ μικροῦ ἐφημερίς τις ὑπὸ τὸν τίτλον ὁ Ῥωμῆος (καὶ ἐδῶ ὁ κ. Βικέλας ἐξηγεῖ ἐν οὐκ ὀλίγοις τὴν δέουσιν ἐννοίαν τῆς λέξεως) γεγραμμένης ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐμμέτρως, ὑπὸ τοῦ κ. Σουρῆ ποιητοῦ τὰ μάλιστα πνευματώδους καὶ πηγῆς ἀκένωτου περὶ τὸ στιχουργεῖν· ἐλπίζωμεν ὅτι ἡ ἀκένωτος αὐτὴ πηγὴ θὰ διαρκέσῃ μέχρι τέλους, καὶ τοι ὁ ἴδιος, κ. Σουρῆς προλαμβάνων λέγων «Πῶς διὰ στίχους μηχανὴν δὲ ἔβρεθῆκε ἀκόμη» καὶ ὁμιλῶν ἐν πολλοῖς περὶ τῶν σοβαρῶν, ἀτελεῖ ἐστὶ, ἐφημερίδα περὶ τῆς γλώσσης αὐτῶν παραθέτει μίαν παράγραφον ἐκ τινος κυρίου ἄρθρου τῆς ἐφημερίδος τῆς Ἀρκαδίας ἵνα δείξῃ πόση διαφορὰ ὑπάρχει μετὰ τοῦ λεκτικοῦ τῆς ἐφημερίδος ταύτης καὶ ἑτέρας τινὸς σατυρικῆς.

Εἶτα ἐπιλέγει ὁ κ. Βικέλας. **Nous ne devons pas finir cette étude, tout incomplete qu' elle est, sans dire un mot au sujet de la presse periodique, qui a pris aussi un développement considerable dans ces derniers temps.**

Mr le marquis de Saint-Hilaire ne nous donnait en 1871, que le titre de 8 recueils periodiques dont 7 re pulliaient à Athènes et le 8ème à Nauplie. Maintenant le nombre de revues Helleniques se monte à 30 donc 20 se publient à Athènes. En voici les titres (καὶ γὰρ τὸ χατῆρί σου Δημητράκη, ἐπειδὴ σ' ἐνδιαφέρει ἰδοὺ αὐτοῖ) Ἑστία, Παρνασσός, Πλάτων, Φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, Θεραπευτικὴ Φωνή, Σιών, Ἐφημερίς τῆς Ἑλλ. καὶ Γαλ. Νομολογίας, Νέα Θέμις, νομικὸν περιοδικόν. Φοῖβος, Γαληνός, Οἰκονομικὴ Ἐπιθεώρησις, ὁ ἑλλ. Χρόνος καὶ ὁ Ἑλικῶν, Διάπλασις τῶν παιδῶν, Ἐρμη. τῶν παιδῶν· ὁ Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς, Ἐπιθεώρησις πολιτικὴ καὶ φιλογραγική. Ἀθηναῖς. Ἀττικὸν Μουσεῖον, Ἀρχαιολογικὴ ἐφημερίς, Στρατιωτικὴ Ἐπιθεώρησις, ὁ Νομολόγος, **De plus il se publie, ὁ Ἀπόλλων ἐν Πειραιεῖ, ὁ Βιομήχανος ἐλλήν. à Syra. ὁ Ζακύνθιος Ἀνθών. à Zante. Ἀλήθεια, Κόσμος, Θεατρικὴ βιβλιοθήκη à Constantinople. Ὀμηρος, à Smyrne Σχράπειον à Alexandrie, Ἑσπερος à Lepzis.**

Ἐν Καίρῳ Φεβρουαρίῳ 1885.

Σ. Π. Ι.

(1) Ἐξάγων τοῦτο ἐκ τινος φωτογραφίας τοῦ μακαρίτου Βασιλέως ἡν εἶδε πού.